

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ŠEIMOS IR VAIKO REIKALŲ KOMISIJA**

**LIETUVOS RESPUBLIKOS IX SEIMO
ŠEIMOS IR VAIKO REIKALŲ KOMISIJOS DARBO
VII (RUDENS) SESIJOS ATASKAITA**

Vilnius

2008

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ŠEIMOS IR VAIKO REIKALŲ KOMISIJOS
VEIKLA VII (RUDENS) SESIJOS METU**

Lietuvos Respublikos Seimo Šeimos ir vaiko reikalų komisija (toliau - Komisija) - nuolatinė Seimo komisija. VII (rudens) sesijoje dirbo devynių Seimo narių sudėtyje – Rima Baškienė (pirmininkė), Dalia Teišerskytė (pavaduotoja), Vilija Blinkevičiūtė, Irena Degutienė, Arimantas Dumčius, Etela Karpickienė, Audronė Pitrenienė, Ona Valiukevičiūtė, Edvardas Žakaris.

Komisijoje dirba patarėja Asta Dolmantienė ir padėjėja Milda Putnaitė.

KOMISIJOS POSĖDŽIAI

Šeimos ir vaiko reikalų komisija VII (rudens) sesijos metu surengė aštuonis posėdžius, tame tarpe vieną išvažiuojamąjį, kuriuose buvo svarstomi įstatymų projektai, nagrinėjami klausimai parlamentinės kontrolės kontekste, aptariami Komisijoje gauti raštai ir pasiūlymai bei kiti klausimai. Komisija ataskaitiniu laikotarpiu gavo 686 raštus – tai prašymai, skundai, pasiūlymai iš valstybinių institucijų, kitų įstaigų, nevyriausybinių organizacijų ar gyventojų. Tame skaičiuje net 585 kreipimaisi, kur visuomeninės organizacijos ar pavieniai asmenys išsako savo nuomonę dėl Valstybinės šeimos politikos koncepcijos, Paramos šeimai pagrindų ir Gyvybės apsaugos prenatalinėje fazėje įstatymų projektų. Komisijos veiklos klausimais išsiųsti 68 raštai.

VII (rudens) sesijos metu Šeimos ir vaiko reikalų komisija posėdžiuose kaip pagrindinis komitetas svarstė vieną, o papildomo komiteto teisėmis svarstė dešimt įstatymų ar kitų teisės aktų projektų ir Seimui pateikė vienuolika išvadų (svarstytų teisės aktų projektų ir kitų klausimų sąrašas pridedamas).

Svarstyti įstatymų projektai

Šeimos ir vaiko reikalų komisija pagrindinio komiteto teisėmis svarstė Lietuvos Respublikos **Seimo statuto “Dėl Seimo statuto 43 straipsnio pakeitimo bei statuto papildymo 65¹ straipsniu” projektą Nr. XP-2019.**

Minėto statuto projekto iniciatoriai, nurodydami šio projekto tikslą, akcentavo, kad sprendimai šeimos ir vaiko reikalų srityje atsilieka nuo problemų augimo mastų. Lietuva turi įgyvendinti Europos ir tarptautinius įsipareigojimus vaiko teisių srityje, ypač įsipareigojimus pagal Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją. Stiprėja socialinis dialogas dėl vaiko gerovės Lietuvoje

tarp valdžios institucijų ir nevyriausybinių organizacijų. Racionaliam šeimos politikos problemų sprendimui ir jų koordinavimui siūloma reorganizuoti LR Seimo Šeimos ir vaiko reikalų komisiją į Šeimos ir vaiko reikalų komitetą, išplečiant šio komiteto įgaliojimus.

Seimas, apsvarstęs šį projektą, priėmė sprendimą grąžinti projektą patobulinti, pagrindiniu komitetu paskiriant Šeimos ir vaiko reikalų komisiją.

Šeimos ir vaiko reikalų komisija, svarstydamą minėtą klausimą, pritarė Komisijos patobulintam Seimo statuto “Dėl Seimo statuto 43 straipsnio pakeitimo bei statuto papildymo 65¹ straipsniu” projektui ir *pasiūlė Seimo valdybai sudaryti darbo grupę dėl Seimo komitetų ir komisijų skaičiaus optimizavimo bei veiklos krypčių perskirstymo.*

Komisija svarstė **Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo “Dėl valstybinės šeimos politikos koncepcijos patvirtinimo” projektą Nr. XP-2390.** Šeimos ir vaiko reikalų komisijos iniciatyva sudaryta darbo grupė parengė Valstybinės šeimos politikos koncepcijos projektą. Valstybinės šeimos politikos tikslas - numatyti ir vykdyti šeimą palaikančią ir stiprinančią bendrą politiką, kuri užtikrintų bendrąsias sąlygas teikiant diferencijuotą valstybės ir visuomeninių institucijų pagalbą ir paslaugas šeimai visose srityse, siekiant, kad būtų sudarytos sąlygos jai būti autonomišku, atsakingu, stabilu, aktyviu ir savarankišku institutu, gebančiu visaverčiai atlikti savo funkcijas. Koncepcijoje apibrėžta šeimos sąvoka - tai vyro ir moters santuokos pagrindu sukurta, artimais giminystės ryšiais susijusi asmenų bendruomenė, valstybės laikoma subjektu, tuo pačiu pažymėta, kad asmenų grupės, sukurtas ne santuokos pagrindu, bet siejamas artimos giminystės ryšių, ugdymo, tarpusavio pagalbos ir bendro ūkio vedimu, valstybė globoja, gindama motinystę, tėvystę ir vaikystę. Apibrėžtos išplėstinės, nepilnos šeimos sąvokos. Koncepcijoje atskleista šeimos išskirtinė vertė asmens ir visuomenės gyvenime. Kadangi gyvenimas šeimoje yra palankiausias kiekvieno asmens visavertei socializacijai, valstybinės šeimos politikos prioritetas - kurti šeimai palankią aplinką, sudarant sąlygas įgyvendinti šeimos prokreacijos (gyvybės davimo) funkciją, ją derinant su kitomis šeimos socializaciją užtikrinančiomis funkcijomis; plėtoti diferencijuotas kompleksines paslaugas šeimai, stiprinant tėvų vaidmenį, siekiant šeimos išsaugojimo ir deramos vaikų socializacijos; remti švietimo ir socialinės pagalbos programas, padedančias atkurti pozityvią šeimos patirtį, tuo ugdant jos neturinčių asmenų (nepilnoje šeimoje augusių vaikų, išsiskyrusių, vienišų) drąsą ir gebėjimą kurti šeimą įsipareigojant santuokai, formuoti teigiamą visuomenės požiūrį į šeimą, pirmiausia per valstybės švietimo sistemą, nacionalinį transliuotoją, kitas valstybines institucijas.

Komisija savo išvadoje pritarė Seimo nutarimo “Dėl valstybinės šeimos politikos koncepcijos patvirtinimo” projektui Nr. XP-2390 ir pasiūlė pagrindiniam komitetui jį patobulinti, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Seimo kanceliarijos Teisės departamento ir

Seimo Šeimos ir vaiko reikalų komisijos pastabas bei Seimo narių Rimos Baškienės, Vincės Vaidevutės Margevičienės, Etelos Karpickienės pasiūlymą. Minėtame pasiūlyme sukonkretintos šeimos, nepilnos šeimos ir išplėstinės šeimos sąvokos, apibrėžiant, kad šeima, tai sutuoktiniai ir jų vaikai (įvaikiai), jei jų yra. Taip pat pasiūlyme nustatomos Konceptijos taikymo ribos, numatant, kad Konceptijoje laikomasi nuostatos, kad gindama motinystę, tėvystę ir vaikystę valstybė globoja visus artimos giminystės ryšių, ugdymo, tarpusavio pagalbos ir bendro ūkio vedimo siejamus asmenis, o našlaičių, vienišų motinų/tėvų ir jų vaikų, išsiskyrusių tėvų vaikų, sugyventinių vaikų globą reglamentuoja kiti teisės aktai.

Šeimos ir vaiko reikalų komisija svarstė **Lietuvos Respublikos padėkos šeimoje gimusiam vaikui įstatymo projektą Nr. XP-1406**. Projekto tikslas - didinti gimstamumą darniose šeimose, skiriant šeimai 3 vidutinių mėnesių bruto atlyginimų dydžio padėką už darnioje šeimoje pagimdytą ir auginamą vaiką. Komisija iš esmės pritarė idėjai didinti vienkartinės išmokas gimusiam vaikui tačiau, atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento gausias pastabas, pasiūlė Padėkos šeimoje gimusiam vaikui įstatymo projektą Nr. XP-1406 grąžinti iniciatoriui patobulinti bei teikti pasiūlymus į Išmokų vaikams įstatymo atitinkamus straipsnius.

Komisija iš esmės pritarė **Lietuvos Respublikos Transporto lengvatų įstatymo 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XP-2456**, kurio tikslas - sudaryti palankesnes sąlygas šeimoms, auginančioms neįgalų vaiką (įvaikį) iki 18 metų, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, vieną kartą per 6 metus gauti tikslines kompensacijas (iki 32 MGL dydžio) lengvųjų automobilių įsigijimui ir jų techniniam pritaikymui.

Taip pat Komisija svarstė **Lietuvos Respublikos Civilinio kodekso 3.204 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XP-2484**, parengtą atsižvelgiant į tai, kad 2006 m. gruodžio 19 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymas, kuriame numatytos sąlygos, būdai ir priemonės, kaip valstybė turi remti vaikus, negaunančius išlaikymo iš asmenų, turinčių juos išlaikyti. Komisija iš esmės pritarė iniciatorių pateiktam įstatymo projektui, siūlydama pagrindiniam komitetui patobulinti įstatymo projektą, atsižvelgiant į Seimo narės R. Baškienės pasiūlymą, kur akcentuojama, kad išieškojimas nepilnamečiams vaikams išlaikyti turi būti nukreiptas tik į tuos asmenis, kurie privalo išlaikyti savo nepilnamečius vaikus, bet nemoka teismo priteisto išlaikymo, tačiau ne į kitus giminaičius.

Komisija iš esmės pritarė **Lietuvos Respublikos Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 3, 5, 6, 8, 10, 15, 16, 17, 18, 18(1), 19, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektui Nr. XP-2486**, kurio tikslas - nuosekliai didinti motinystės (tėvystės) pašalpas, atsižvelgiant į vaikų, auginamų šeimoje skaičių bei galimybes derinti darbą ir vaikų priežiūrą. Taip

pat siūlomu Įstatymo projektu siekiama pagerinti šeimų, auginančių mažamečius vaikus, materialinę padėtį ir garantuoti apdraustiesiems tinkamą socialinę apsaugą. Komisija išvadoje pasiūlė pagrindiniu paskirtam komitetui tobulinti įstatymo projektą, atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabas, kurioms pritarė Šeimos ir vaiko reikalų komisija bei Seimo narių Edvardo Žakario, Onos Valiukevičiūtės (2007-09-19), Edmundo Pupinio, Gintaro Šileikio, Eligijaus Masiulio pasiūlymus. Dėl pasiūlymų, kurių įgyvendinimui bus reikalingos papildomos biudžeto lėšos, jų įgyvendinimo datas išdėstyti kelių metų laikotarpyje.

Komisija svarstė **Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo “Dėl apsaugos nuo smurto šeimoje koncepcijos patvirtinimo” projektą Nr. XP-2382**. Koncepcijos tikslas – apibrėžti smurto šeimoje bei jos formų sampratą ir įtvirtinti efektyvias prigimtinių žmogaus teisių apsaugos ir gynimo priemonės siekiant įveikti smurtą šeimoje. Komisija iš esmės pritarė pateiktam nutarimo projektui ir pasiūlė pagrindiniam komitetui patobulinti projektą, atsižvelgiant į Seimo Teisės departamento ir visuomeninių organizacijų pastabas, kad smurtas kyla ne tik šeimoje. Šeimos samprata minėtoje koncepcijoje skiriasi nuo šeimos sampratos, kuriai pritaria dauguma Šeimos ir vaiko reikalų komisijos narių, todėl buvo pasiūlyta patobulinti sąvokas.

Iniciatyva įstatymų leidyboje

Svarstant Seimo nutarimo “Dėl apsaugos nuo smurto šeimoje koncepcijos patvirtinimo” projektą Nr. XP-2382, Komisijos nariai atkreipė dėmesį į tai, kad smurtas kyla ne tik tarp šeimos narių, bet ir tarp giminaičių ar kitų asmenų, gyvenančių kartu. Tai akcentuojama ir visuomeninių organizacijų, tokių kaip Lietuvos šeimos centro, Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos bei Kaišiadorių vyskupijos šeimos centro “Dėl Apsaugos nuo smurto šeimoje koncepcijos” kreipimuose. Taip pat atkreipiamas dėmesys į užsienio šalių patirtį, kur įstatymuose, saugančiuose žmones nuo smurto jiems artimiausioje aplinkoje, akcentuojama ne šeima, o privati erdvė.

Taikant sąvoką “smurtas šeimoje” būtų iškreipiama šeimos sąvokos prasmė ir susiaurinama koncepcijos taikymo sritis, todėl siekiant praplėsti koncepcijos taikymą, Komisijos narės E. Karpickienė, A. Pitrienė ir R. Baškienė pateikė pasiūlymą Seimo nutarimo projektui Nr. XP-2382, kur siūloma suredaguoti Seimo nutarimo “Dėl Apsaugos nuo smurto šeimoje koncepcijos patvirtinimo” projektą, jo tekste atitinkamai pakeičiant sąvoką “šeima” į sąvoką “privati erdvė”.

Šeimos ir vaiko reikalų komisijos nariai teikė pasiūlymą **Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektui Nr. XP-2584** dėl vaikų (šeimų) dienos centrų priemonių finansavimo, skiriant papildomai 1,5 mln. Lt. Papildomai skirta 1 mln. Lt Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai dienos centrų programai (2008 m. šiai programai viso skirta 9,5 mln. Lt).

Parlamentinė kontrolė

Šeimos ir vaiko reikalų komisija ataskaitiniu laikotarpiu savo posėdžiuose svarstė keturis klausimus parlamentinės kontrolės kontekste.

2007 m. spalio 10 d. Komisija kartu su Vaiko teisių kontroliere bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovais aptarė padėtį Lietuvos vaikų globos namuose ir šeimynose. Taip pat svarstytas klausimas dėl labdaros ir paramos fondo “Visos Lietuvos vaikai” kreipimosi.

2007 m. lapkričio 14 d. įvyko Šeimos ir vaiko reikalų komisijos išvažiuojamasis posėdis. Komisija vyko į Vilniaus arkivyskupijos Caritas Motinos ir vaiko globos namus, siekiant susipažinti su Motinos ir vaiko globos namų veikla, išsiaiškinti problemas, su kuriomis susiduria globos namų personalas ir gyventojai.

Komisijos nariai buvo supažindinti su gyvenimo sąlygomis Motinos ir vaiko globos namuose, bendravo su globos namuose gyvenančiomis motinomis ir dirbančiais darbuotojais bei savanoriais.

Globos namų koordinatore Vida Neverovič atkreipė Komisijos narių dėmesį į tai, kad Motinos ir vaiko globos namuose teikiama pagalba besilaukiančioms moterims bei moterims su vaikais iki 1,5 metų amžiaus, negalinčioms užtikrinti tiek savo, tiek kūdikių poreikių - būsto ir maitinimosi. Į globos namus priimamos moterys iš visos Lietuvos, patyrusios fizinę, psichologinę ar seksualinę prievartą, neturinčios artimųjų, galinčių ir norinčių joms padėti. Motinos ir vaiko globos namuose laikomasi principinių nuostatų - už gyvybės išsaugojimą ir prieš abortą, kad vaikas turi augti šeimoje, o ne globos įstaigoje.

Komisijos nariai A. Dumčius, E. Karpickienė, A. Pitrienė, Seimo nario padėjėja A. Pocienė susitikime su “Caritas” darbuotojais

2006 - 2007 m. Globos namuose laikinai apgyvendinta 30 moterų ir 34 vaikai, tame tarpe 50 % moterų – užaugusios globos namuose, vidutinis moterų amžius – 23 m. (iki 18 m – 2 moterys, 18-25 – 22 moterys (73 %), virš 30 m. – 6 moterys). Daugėja moterų iš spec. internatinių mokyklų su proto negalia, taip pat keičiasi besikreipiančių pagalbos moterų socialinis sluoksnis – daugėja motyvuotų moterų, turinčių aukštesnį išsilavinimą ir pajamas (700-800 Lt), tačiau nesugebančių išgyventi savarankiškai.

2008 m. sausio 30 d. Šeimos ir vaiko reikalų komisija posėdyje aptarė įvaikinimo problemas Lietuvoje. Komisija, reaguodama į Europos žmogaus teisių teismo sprendimą, kad draudimas asmeniui siekti įsivaikinti vaikus dėl jo seksualinės orientacijos pažeidžia Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją, siekė išsiaiškinti, ar ir Lietuvos vaikus gali įsivaikinti netradicinės seksualinės orientacijos asmenys.

Komisijos posėdyje su atsakingų institucijų atstovais aptartos įvaikinimo problemos

Posėdyje dalyvavo Teisingumo, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijų, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos atstovai, Vaiko teisių apsaugos kontrolierė. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos atstovės patvirtino, kad įvaikintojams (ar jie Lietuvos Respublikos gyventojai, ar užsieniečiai) visų pirma yra keliami šeimyninės padėties reikalavimai, o teisę įsivaikinti, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Civiliniu kodeksu, pirmumą turi sutuoktiniai. Santuoka yra įstatymu nustatyta tvarka įformintas savanoriškas vyro ir moters susitarimas sukurti šeimos teisinius santykius. Tik išimtiniais atvejais leidžiama įsivaikinti vaikus nesusituokusiam

(vienišam) asmeniui. Nesusituokę asmenys gali gauti leidimą įvaikinti vaiką jei atitinkamos tarnybos teigiamai įvertina to asmens pasirengimą vienam auginti įvaikintą vaiką ir jei tai neprieštarauja vaiko interesams.

Atkreiptinas dėmesys, kad įvaikinimo procedūra visų pirma siekiama tenkinti įvaikinamo vaiko, o ne šeimos ar asmenų, siekiančių įvaikinti, interesus. Svarbu, kad labai atsakingai pareigas atliktų Vaikų teisių apsaugos bei įvaikinimo tarnybų specialistai, parengdami tėvius, kadangi vaikui turi būti parenkama jo interesus užtikrinanti šeima. Ypač atsakingai turi būti taikomos išimtys, jei vaiką nori įsivaikinti nesusituokęs (vienišas) asmuo. Vaiko interesai turi būti pačiu svarbiausiu prioritetu.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovai pristatė LR Vyriausybės nutarimą dėl vaiko globos sistemos reorganizavimo strategijos ir jos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo bei ataskaitą apie vaiko gerovės valstybės politikos strategijos ir jos įgyvendinimo priemonių plano vykdymą, informavo apie pateiktus pasiūlymus Vyriausybei dėl įvaikinimo sistemos tobulinimo.

KOMISIJOS RENGINIAI

Tarptautinis bendradarbiavimas

Siekiant stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą vaiko gerovės ir šeimos politikos srityje, Šeimos ir vaiko reikalų komisija **2007 m. lapkričio 7 d. priėmė svečius iš Gruzijos** - UNICEF Gruzijoje atstovę Maią Kurtsikidzę, Gruzijos Visuomeninio gynėjo Vaiko skyriaus vadovę Meri Meghlaperidzę ir Gruzijos Švietimo ministerijos, Vaiko priežiūros skyriaus programų vadovę Tamar Chanturią. Šiuo metu Gruzijoje sprendžiamas klausimas dėl Vaikų teisių centro įgaliojimų stiprinimo vaiko teisių apsaugos sferoje.

Gruzijos atstovai į Lietuvą atvyko Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigai kartu su Lietuvos Respublikos Ambasada Gruzijoje vykdant projektą „Pagalba kuriant Gruzijos vaiko teisių apsaugos sistemą“, norėdami susipažinti su Lietuvos patirtimi, stiprinant vaiko teisių apsaugą šalyje, gerinant vaiko padėtį šeimoje bei domėjosi Lietuvos Respublikos Seimo Šeimos ir vaiko reikalų komisijos veikla.

Konferencijos, susitikimai, spaudos konferencijos, kiti renginiai

2007 m. spalio 12 d. vyko tarptautinė konferencija "Šeima besikeičiančioje visuomenėje", kurią organizavo Seimo Šeimos ir vaiko reikalų komisija kartu su Seimo Narkomanijos prevencijos komisija ir NVO vaikams konfederacija.

Konferencijoje buvo diskutuojama dėl šeimos sampratos, buvo aptariamas šeimos vaidmuo šiuolaikinėje globalizacijos procesų veikiamoje visuomenėje. Šeima yra esminis visuomenės gėris ir, neabejotina, pirmiausia – gėris joje augantiems vaikams. Šeimos ir vaiko reikalų komisijos

pirmininkė R. Baškienė pasidžiaugė, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės bei Seimo narių parengti įstatymų projektai šeimos stiprinimo klausimais įrašyti į Seimo rudens sesijos darbų programą kaip prioritetiniai klausimai, ir tai rodo besikeičiantį politikų požiūrį į šeimą, kaip valstybės ir visuomenės pagrindą, kaip vertybę.

Narkomanijos prevencijos komisijos pirmininkės R. Visockytės teigimu, pažeisti šeimos narių santykiai, mažas tarpusavio dėmesys ir abejingumas tampa dažna priežastimi, vaikus pastūmėjančia pasirinkti gatvės gyvenimą. Šeimos stiprinimas – pati efektyviausia visų priklausomybės formų prevencija.

Mykolo Romerio universiteto Teisės fakulteto dekanas prof. Egidijus Jarašiūnas konferencijoje aptarė šeimos koncepcijos pagrindus 1992 m. Lietuvos Respublikos Konstitucijoje. Europos Centras lyderystės vystymui Dr. Alexander Havard iš Suomijos pasisakė apie šeimos politikos tendencijas Europos Sąjungos parlamente ir išreiškė viltį, kad Lietuva sugebės šeimos misiją, šeimos įvaizdį ir šeimos supratimą perduoti ir kitoms tautoms. Santuokos institutą Ispanijos teisės sistemoje aptarė prof. dr. Carmen Garcimartin Montero iš La Koruna universiteto. Pranešimą tema “Pasirinkimai šeimos teisėje: sveika nuovoka ar troškimų triumfas” skaitė doktorantas Varoo Vooglaide, atstovaujantis Tartu ir Helsinkio universitetus. Mykolo Romerio Universiteto prof. dr. Kazimieras Meilius aptarė Šeimos struktūros ir tėvystės sampratos pokyčius, įtakančius vaiko teises ir interesus.

Tarptautinės konferencijos akimirkos - V. Vooglaide, C. G. Montero, R. Baškienė, R. Visockytė, A. Havard, E. Jarašiūnas

Po konferencijos Šeimos ir vaiko reikalų komisijos iniciatyva išleista knyga “Šeima besikeičiančioje visuomenėje”, kuri išsiųsta visoms savivaldybėms, išdalinta Lietuvos Respublikos Seimo nariams, visuomeninėms organizacijoms, dirbančioms šeimos politikos srityje.

Šeimos ir vaiko reikalų komisijos susirūpinimas dėl likusių be tėvų globos vaikų buvo aptartas su vaikų globėjų klubo nariais **2007 m. spalio 13 d. Kazlų Rūdoje vykusioje konferencijoje.**

2007 m. spalio 18 d. Šeimos ir vaiko reikalų komisija kartu su Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisija aptarė užsienyje dirbančių tėvų Lietuvoje paliktų vaikų problemas.

Jonavoje **2007 m. lapkričio 11 d.** surengtoje konferencijoje kartu su Lietuvos pagrindinių mokyklų vadovais, Švietimo ir mokslo ministerijos atstovais buvo aptarta mokyklos, šeimos ir visuomenės partnerystė.

2007 m. lapkričio 16 d. įvyko Seimo Šeimos ir vaiko reikalų komisijos ir NVO vaikams konfederacijos konferencija „Šeimos politika ir vaiko gerovė“, kurioje buvo akcentuota, kad labai svarbu formuoti valstybės politiką, nukreiptą į šeimos stiprinimą ne tik socialine, bet ir dvasinių vertybių puoselėjimo, pareigos, atsakomybės ugdymo prasme. Daugelio pasaulio šalių atliktų sociologinių tyrimų duomenimis įrodyta, kad vaikams geriausia augti šeimoje. Atkreiptinas dėmesys ir į Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos nuostatą, jog vaikas visapusiškai ir harmoningai vystytis gali tik augdamas šeimoje, jausdamas laimę, meilę ir supratimą, kiekvienas vaikas turi teisę turėti abu tėvus (tėvą ir motiną). Dar atsakingiau privalome pasirūpinti tais vaikais, kuriais pasirūpinti pamiršo tėvai, pamiršdami pagrindinę savo pareigą - auklėti vaikus dorais žmonėmis, ištikimais piliečiais, iki pilnametystės juos išlaikyti, kaip skelbiama Lietuvos Respublikos Konstitucijoje.

Konferencijos „Šeimos politika ir vaiko gerovė“ dalyviai

Konferencijoje dalyvavo ir nemažai problemų išdėstė Seimo narės Ramunė Visockytė ir Dangutė Mikutienė, Vaiko teisių apsaugos kontrolierė Rimantė Šalaševičiūtė, NVO vaikams konfederacijos prezidentė Giedrė Kvieskienė. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovas Steponas Kulbauskas pristatė valstybės priimtus išipareigojimus trejiems metams Šeimos gerovės srityje. Švietimo ministerijos atstovas Algimantas Šimaitis informavo apie “Lytiškumo ugdymo programą”, pabrėždamas būtinybę ugdyti jaunuolius šeimai.

Konferencijoje taip pat dalyvavo svečiai iš Latvijos - Rygos miesto savivaldybės ir Vaiko teisių apsaugos centro atstovai. Konferencijos dalyviai, pritardami Valstybinės šeimos politikos koncepcijos projektui išsakė nuomonę, kad šis teisės aktas parengtas laiku ir yra reikalingas mūsų visuomenei. Konferencijos dalyviai priėmė rezoliuciją dėl šeimos politikos įgyvendinimo.

2007 m. lapkričio 20 d. Seimo Šeimos ir vaiko reikalų komisija kartu su organizacija „Gelbėkit vaikus“ Parlamento galerijoje surengė **Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvencijos 18-ojo gimtadienio paminėjimą.**

Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja 1989 m. lapkričio 20 d. priėmė Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvenciją. Tai vienas pagrindinių dokumentų, išreiškiančių ir konstatuojančių demokratišką valstybės požiūrį į vaiką, kaip asmenybę, pilietį bei lygiateisį visuomenės narį. Lietuva šį teisės aktą ratifikavo 1995 m. liepos 3 d.

Iš visos Lietuvos atvykusius vaikus pasveikino Šeimos ir vaiko reikalų komisijos pirmininkė Rima Baškienė ir Seimo Pirmininko pavaduotojas Gintaras Steponavičius. Susirinkusiesiems koncertavo Lietuvos valstybinės filharmonijos kamerinis orkestras ir jaunieji atlikėjai, dirigentas Modestas Pitrenas.

Šventinio koncerto akimirkos

2007 m. lapkričio 28 d. Šeimos ir vaiko reikalų komisija kartu su Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetu surengė diskusiją dėl metodinės mokymo priemonės „Vaikų ir jaunimo rengimo šeimai programų rengimas“. Buvo pritarta parengtam metodiniam leidiniui. Įvardinant jo svarbą bei reikalingumą Šeimos ir vaiko reikalų komisija raštu kreipėsi į Švietimo ir mokslo ministeriją, prašydama spręsti šio leidinio greitesnį išleidimą.

2007 m. gruodžio 4 d. Seimo parodų galerijoje įvyko Šeimos ir vaiko reikalų komisijos renginys, skirtas **Vilniaus arkivyskupijos Caritas Motinos ir vaiko globos namų veiklai pristatyti.**

Parodą pristatė Vilniaus arkivyskupijos Caritas Motinos ir vaiko globos namų koordinatore Vida Neverovič, kuri susirinkusiesiems paaiškino, kad atvertoje fotografijų parodoje atsispindi pagarbos išraiška moterims, pasirinkusioms gyvybę, o ne abortą. Pagarba mamoms, neturėjusioms „tikrų“ mylinčių mamų, bet norinčioms tokiomis būti - rūpestingomis, mylinčiomis, pasiaukojančiomis. Tai pagarba moterims, radusioms savyje jėgų auginti savo vaikus, nors tai joms nėra lengva. Šiuo metu jos neturi savo tikrųjų namų ir laikinai gyvena Vilniaus arkivyskupijos Caritas Motinos ir vaiko globos namuose, tačiau jų noras išgyventi ir sukurti ateitį savo vaikams toks stiprus, kad tikrai vertas pagarbos.

Už prasmingus darbus teikiant įvairiapusę pagalbą motinoms, ugdant jų rūpestingumą, meilę bei pasiaukojimą savo vaikams Šeimos ir vaiko reikalų komisijos padėka įteikta Vilniaus arkivyskupijos Caritas Motinos ir vaiko globos namų coordinatorei Vidai Neverovič.

Parodos atidaryme koncertavo Vilniaus Čiurlionio meno mokyklos moksleiviai.

2007 m. gruodžio 5 d. Seime įvyko konferencija „**Šalies bendrojo lavinimo sistema ir neįgalieji**“. Renginį organizavo Seimo narė Vincė Vaidevutė Margevičienė, Seimo Šeimos ir vaiko reikalų komisija bei Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga.

Konferencijoje didžiausias dėmesys buvo skiriamas vaikų su regėjimo ir klausos negalia teisių, ypač teisės į mokslą užtikrinimo bei šių vaikų dalyvavimo visuomenės gyvenime, problemoms aptarti.

Renginyje dalyvavo valstybės, apskričių ir savivaldybių institucijų, paslaugas vaikams su regėjimo ir klausos negalia teikiančių organizacijų atstovai, suinteresuoti asmenys, taip pat patys vaikai.

Konferencijoje buvo aptartos esamos problemos, pasidalinta patirtimi bei būtinybe stiprinti bendradarbiavimą ir tarpusavio pasitikėjimą, sprendžiant vaikų su regėjimo ir klausos negalia teisių užtikrinimo problemas.

2008 m. vasario 12 d. Šeimos ir vaiko reikalų komisija kartu su Lietuvos žmogaus teisių lyga, Švietimo ir mokslo ministerija ir UAB „Microsoft Lietuva“ surengė vaikų ir jaunimo akciją **„Lietuvos Respublikos Seimas atveria duris Tarptautinei saugesnio interneto dienai“**. Ši diena skirta atkreipti visuomenės dėmesį į nelegalią ir žalingą informaciją internete. Ypač daug dėmesio skiriama vaikams bei paaugliams siekiant apsaugoti juos nuo žalingo interneto turinio.

Į Seime vykusį Tarptautinės saugesnio interneto dienos paminėjimą atvyko daugiau nei trys šimtai Europos Komisijos projekte „Saugesnis internetas“ dalyvaujančių 1–12 klasių moksleivių iš įvairių Lietuvos mokyklų bei vaikų globos namų auklėtinių. Renginyje dalyvavo ir kalbėjo Seimo Pirmininko pavaduotojas Gintaras Steponavičius, Šeimos ir vaiko reikalų komisijos pirmininkė Rima Baškienė, Lietuvos žmogaus teisių lygos prezidentė Marija Nijolė Stačiokienė, Švietimo ir mokslo ministerijos sekretorius Alvydas Puodžiukas bei Vaikų ir jaunimo socializacijos skyriaus vedėjas Algimantas Šimaitis, UAB „Microsoft Lietuva“ atstovas valstybiniam sektoriui Gytis Nemanis ir jaunieji konferencijos dalyviai.

Tarptautinės saugesnio interneto dienos minėjimo dalyviai

Seimo rudens sesijos metu Šeimos ir vaiko reikalų komisija organizavo eilę **spaudos konferencijų** aktualiais šeimos ir vaikų klausimais.

Šeimos ir vaiko reikalų komisija atkreipė dėmesį į sergančiojo lėtine mieloleukemija Šarūno Narbuto išsakytą problemą, kad kompensuojami vaistai skiriami tik kas penktam lėtine mieloleukemija sergančiam (Lietuvoje tokių žmonių yra apie 200).

Šarūnas Narbutas surinko 80 tūkst. parašų, palaikančių iniciatyvą, kad visi sergantieji šia liga gautų kompensuojamus vaistus. Parašai buvo įteikti Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkui, LR Vyriausybei, LR Sveikatos ministrui. Ši problema aptarta Seime **2007 m. rugsėjo 27 d.**

surengtoje spaudos konferencijoje. Konferencijoje taip pat dalyvavo Šeimos ir vaiko reikalų komisijos pirmininkė Rima Baškienė, Sveikatos apsaugos ministerijos sekretorė Rima Vaitkienė.

Šeimos ir vaiko reikalų komisija teikė pasiūlymą Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektui Nr. XP-2584 dėl lėšų kompensuojamiems vaistams padidrinimo. Atsižvelgiant į tai, kompensuojamiems vaistams lėtinei mieloleukemijai gydyti 2008 metais skirta 7,5 mln. litų (2007 m. buvo skirta 4 mln. Lt).

2007 m. gruodžio 21 d. surengtoje spaudos konferencijoje Šeimos ir vaiko reikalų komisijos pirmininkė Rima Baškienė kartu su Seimo nare Vince Vaidevute Margevičiene bei Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos pirmininku Algimantu Ramonu diskutavo tema **“Ar Lietuvos Vyriausybei ir Seimui svarbi šeimos politika?”**. Spaudos konferencijos dalyviai atkreipė dėmesį, kad Vyriausybė atliko tam tikrą darbą mažindama socialinę atskirtį, sudarydama geresnes sąlygas šeimoms auginti vaikus, tačiau vien sprendžiant socialines problemas šeimos instituto krizės nepanaikinsime. Parengta Valstybinės šeimos politikos koncepcija. Vyriausybė iš esmės pritarė koncepcijos projektui, tačiau išreiškė nerimą, kad numatant paramą šeimai, sukurtai santuokos pagrindu, nesusidarytų prielaidos vaikų, gimusių ne santuokoje, diskriminacijai. Spaudos konferencijoje buvo akcentuota, kad koncepcijos kūrėjai nesiekia diskriminuoti vaikų, gimusių ne santuokoje, o kaip tik teigia, kad jiems reikia suteikti daugiau dėmesio ir paramos. Koncepcijoje kaip siekiamybė įvardinta šeima, grįsta santuoka, nes istoriškai ir moksliškai įrodyta, kad tokioje šeimoje saugiausia augti vaikams. Taip pat pabrėžta, kad motinystė, tėvystė ir vaikystė ginami įstatymais, suteikiant reikiamą paramą ir paslaugas. Pažymėtina, kad koncepciją kūrė ir jai pritariantys žmonės pripažįsta realią šiandienos situaciją, vertina nuomonių įvairovę, tačiau mano, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė bei Seimas gali ir privalo formuoti tokią šeimos politiką, kuri skatintų gyvenimą santuokoje, propagotų darnios šeimos įvaizdį.

2008 m. sausio 7 d. Šeimos ir vaiko reikalų komisijos pirmininkės iniciatyva Seime buvo surengta spaudos konferencija **“2/3 Lietuvos gyventojų šeimą tapatina su santuoka”**. Konferencijoje dalyvavę sociologijos mokslų dr. doc. Irena Eglė Laumenskaitė ir Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos pirmininkas Algimantas Ramonas tvirtino, kad darbo grupės Valstybinės šeimos politikos koncepcijos projektui parengti nariai, koncepcijoje pasisakydami už šeimą, grįstą vyro ir moters santuoka, ir pateikdami santuoka grįstos šeimos palaikymą kaip valstybės politikos prioritetą, pasirinko teisingą poziciją.

“Valstybinės Šeimos politikos koncepcijos projekte pateikiama šeimos samprata ir valstybės politikos gairės atitinka daugumos Lietuvos gyventojų požiūrį ir lūkesčius, ir į tai turėume atsižvelgti priimant sprendimą Seime”, - teigė Seimo narė R. Baškienė.

Spaudos konferencijos dalyviai pažymėjo, kad net 77 proc. jaunų žmonių (o tarp moksleivių ir studentų – 83 proc.) mano, kad sutuoktiniams yra reikalinga palanki valstybės politika. Pranešėjų teigimu, neužtenka vien skirti išmoką, reikia kurti palankią šeimai aplinką, organizuoti pasirengimo šeimai ugdymą. Ši valstybinė į šeimą orientuotos politikos koncepcija – būtinas žingsnis visuomenės gerovei stiprinti, atsižvelgiant į žmonių lūkesčius.

* * *

Ataskaitiniu laikotarpiu Šeimos ir vaiko reikalų komisijos nariai aktyviai dalyvavo bei diskutavo ir kitose konferencijose, renginiuose, pabrėžiant šeimos, santuokos prioritetą, paramos šeimoms tobulinimo bei socialinių paslaugų plėtros būtinybę, vaikų saugumo, priežiūros ir ugdymo paslaugų užtikrinimo, moralinių, dvasinių vertybių stiprinimo svarbą ir daugelį kitų aktualių klausimų.

Informacija apie Komisijos veiklą, organizuojamus posėdžius, nagrinėjamus parlamentinės kontrolės klausimus, konferencijas, diskusijas, kitus renginius talpinama Komisijos puslapyje internete adresu: http://www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_r=163&p_k=1, taip pat pateikiama Seimo ryšių su visuomene skyriui, publikuojama savaitiniame žurnale “Seimo kronika”.

Komisijos pirmininkė
2008-03-10

Rima Baškienė

Komisijoje svarstyti teisės aktų projektai, dėl kurių Seimui pateiktos išvados

1. Lietuvos Respublikos padėkos šeimoje gimusiam vaikui įstatymo projektas Nr. XP- 1406.
2. Lietuvos Respublikos Transporto lengvatų įstatymo 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XP-2456.
3. Lietuvos Respublikos Civilinio kodekso 3.204 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XP-2484.
4. Lietuvos Respublikos Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 3, 5, 6, 8, 10, 15, 16, 17, 18, 18(1), 19, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas Nr. XP-2486.
5. Lietuvos Respublikos Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 5, 6, 19, 20, 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas Nr. XP-2492.
6. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo dėl apsaugos nuo smurto šeimoje koncepcijos patvirtinimo projektas Nr. XP-2382.
7. Lietuvos Respublikos Seimo statuto „Dėl Seimo statuto 43 straipsnio pakeitimo bei statuto papildymo 65¹ straipsniu” projektas Nr. XP-2019.
8. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio 20 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas Nr. XP-2295.
9. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio 20 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas Nr. XP-2295A.
10. Alkoholio kontrolės įstatymo 18 ir 29 straipsnio pakeitimo bei papildymo įstatymo projektas XP-2688
11. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo “Dėl valstybinės šeimos politikos koncepcijos patvirtinimo” projektas XP-2390

Parlamentinės kontrolės kontekste posėdžiuose svarstyti klausimai

1. Dėl Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus pateiktos pažymos dėl atlikto skundo tyrimo bei labdaros ir paramos fondo Visos Lietuvos vaikai kreipimosi.
2. Dėl padėties Lietuvos vaikų globos namuose ir šeimynose (*dalyvavo Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos atstovai*).
3. Susipažinimas su Vilniaus arkivyskupijos Caritas Motinos ir vaiko globos namų veikla.
4. Dėl įvaikinimo problemų (*dalyvavo Socialinės apsaugos ir darbo bei Teisingumo ministerijų, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo bei Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus tarnybų atstovai*).